

Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα.

Ερωτήσεις Ιδρυμάτων και απαντήσεις

Έκδοση 1.0

Αθήνα 2013

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Πράξη «Κεντρικό Μητρώο Ελληνικών Ανοικτών Μαθημάτων»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας Ερωτημάτων Από Φορείς Κάθετων Δράσεων

Πίνακας Ερωτημάτων Από Φορείς Κάθετων Δράσεων	1
Α. Ημερομηνία: 12.06.13	3
Πηγή Ερωτήματος: Φυσικό/ Ιατρική Σχολή (Καποδιστριακό)	3
Β. Ημερομηνία:26.06.13.....	4
Πηγή Ερωτήματος: Ιπποκράτειο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, Ιατρική Σχολή Αθηνών.....	4
Γ. Ημερομηνία: 29.06.13.....	4
Πηγή Ερωτήματος: ΤΕΙ Κοζάνης	4
Δ. Ημερομηνία: 17.07.13	5
Πηγή Ερωτήματος: ΠΑΜΑΚ.....	5
Ε. Ημερομηνία: 29.09.13.....	6
Πηγή Ερωτήματος: Τμήμα Τοπογράφων ΑΠΘ	6
ΣΤ. Ημερομηνία: 01.10.13	6
Πηγή Ερωτήματος: Τμήμα Προσχολικής Αγωγής	6
Ζ. Ημερομηνία: 17.10.13	6
Πηγή Ερωτήματος: Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.....	6
Η. Ημερομηνία: 22.11.13.....	7
Πηγή Ερωτήματος: ΤΕΙ Αθηνών	7
Γνωστικά αντικείμενα ΤΕΙ	9
Σχολή επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας	9
Τμήμα Συντήρησης Έργων Τέχνης	10
Τμήμα φωτογραφίας	11
Τμήμα ναυπηγικής	11
Λογισμικά.....	11
Εργαστήρια και βιντεοσκόπηση	11

A. Ημερομηνία: 12.06.13

Πηγή Ερωτήματος: Φυσικό/ Ιατρική Σχολή (Καποδιστριακό)

1. Υπάρχει δυνατότητα να ζητηθεί από εκδοτικό οίκο άδεια για χρήση του συνόλου των εικόνων ενός συγκεκριμένου βιβλίου ;
Ενίοτε συγγραφέας ή επιμελητής (εάν πρόκειται για μετάφραση) είναι ο διδάσκων.

Μπορεί και πρέπει πάντοτε να ζητείται η άδεια από τον εκδοτικό οίκο για τη χρήση εικόνων ή αποσπασμάτων από το βιβλίο. Δεν έχει σημασία αν ο αιτών είναι ο συγγραφέας, αφού κατά πάσα πιθανότητα έχει εκχωρήσει τα περιουσιακά δικαιώματα στον εκδότη. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι πολύ πιθανόν ο εκδοτικός οίκος να μην έχει τα απαραίτητα δικαιώματα για την αδειοδότηση των εικόνων που περιέχονται στο βιβλίο. Αυτό θα συμβαίνει ιδίως στη περίπτωση που πρόκειται για φωτογραφίες τρίτων (π.χ. φωτογραφίες εργαστηρίων, διαγράμματα από τρίτες πηγές) για τις οποίες ο εκδοτικός οίκος έχει ζητήσει την άδεια μόνο για την έκδοση και όχι για την περαιτέρω διάθεσή τους. Και σε αυτή την περίπτωση είναι πολύ χρήσιμο να γίνεται επαφή με τον εκδοτικό οίκο, καθώς αυτός μπορεί να μας παραπέμψει στον πραγματικό δικαιούχο.

2. Ομοίως, υπάρχει δυνατότητα να ζητηθεί άδεια για χρήση εικόνων από το σύνολο των τευχών επιστημονικού περιοδικού ;
Π.χ για το <http://prc.aps.org/info/polprocc.html>

Ναι, εφόσον τηρούνται τα όσα αναφέρθηκαν στην ερώτηση 1.

3. Περιεχόμενο από το <http://cerncourier.com/cws/latest/cern> μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς αίτηση άδειας με βάση το <http://cerncourier.com/cws/copyright>;

Γενικά, είναι σημαντικό να διαβάζουμε με προσοχή τους όρους των διαδικτυακών τόπων από όπου αντλούμε το υλικό και να προσέχουμε τα σημειώματα που υπάρχουν σε αυτοτελές υλικό (π.χ. φωτογραφίες) μέσα σε ένα διαδικτυακό τόπο. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει στους όρους χρήσης ένας γενικός κανόνας ο οποίος λέει ότι το έργο μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για διδασκαλία ή για έρευνα ή για ιδιωτική χρήση. Αυτό θα πει ότι έχουμε τις εξής επιλογές:

(α) να μην περιλάβουμε το υλικό καθόλου

(β) να διαθέσουμε το υλικό, αλλά με αναφορά στους σχετικούς όρους (δλδ με το σημείωμα "© CERN 2013 για τους όρους χρήσης αυτής της φωτογραφίας βλ.

<http://cerncourier.com/cws/copyright>"

4. Πού να συγκεντρώνουμε τέτοιες περιπτώσεις ώστε να τις προβάλλουμε μετά σε ευρύτερο/συγγενές κοινό;

Παρακαλούμε όπως αποστέλλετε τέτοιες περιπτώσεις στο email υποστήριξης του GUNET

B. Ημερομηνία: 26.06.13

Πηγή Ερωτήματος: Ιπποκράτειο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, Ιατρική Σχολή Αθηνών

5. Δύο καθηγητές της Ιατρικής θέλουν να βιντεοσκοπηθούν επεμβάσεις σε χειρουργείο πανεπιστημιακής κλινικής (Ιπποκράτειο) και ιδιωτικής κλινικής (Υγεία). Από τα πλάνα δεν θα συνάγεται η ταυτότητα του ασθενούς. Απαιτείται η με κάποιο τρόπο συναίνεση του ασθενούς; Και οι δύο έχουν την εμπειρία των Η.Π.Α : «δεν επιτρέπεται ούτε να κάνεις ότι σηκώνεις το κινητό μέσα στο χειρουργείο».

Επειδή πρόκειται για ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, προτείνεται πάντοτε σε τέτοιες περιπτώσεις να λαμβάνεται η συγκατάθεση του ασθενούς. Αυτό πρέπει να γίνεται, οπωσδήποτε, πριν την επέμβαση και αφού έχει ενημερωθεί ο ασθενής, έτσι ώστε η συγκατάθεση να είναι έγγραφη, ρητή, ειδική και ελεύθερη κι αφού ο ασθενής έχει πληροφορηθεί με λεπτομέρεια σε σχέση με το πως θα γίνει η επεξεργασία και πως θα διατεθεί το υλικό.

Γ. Ημερομηνία: 29.06.13

Πηγή Ερωτήματος: ΤΕΙ Κοζάνης

6. Στα πλαίσια του προγράμματος ψηφιοποίησης μαθημάτων μπορούμε να διαθέσουμε ως εκπαιδευτικό περιεχόμενο παρουσιάσεις (μορφής powerpoint) που ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες:

A) Είναι μεταφράσεις (με μικρές αλλαγές) των ξενόγλωσσων παρουσιάσεων (μορφής powerpoint), που διατίθενται μέσω Internet ως υλικό διδασκαλίας από τον εκδότη του διδασκόμενου βιβλίου.

Μόνο εάν υπάρχει η σχετική έγκριση του εκδότη.

B) Περιέχουν σχήματα και εικόνες από το βιβλίο οι οποίες διατίθενται μέσω Internet ως υλικό διδασκαλίας από τον εκδότη του διδασκόμενου βιβλίου.

Μόνο εάν υπάρχει η σχετική έγκριση του εκδότη.

Γ) Περιέχουν τίτλους, προτάσεις, τύπους, παραδείγματα, πειράματα, σχήματα και εικόνες από κεφάλαια του διδασκόμενου βιβλίου.

Τίτλοι: μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς άδεια

Μεμονωμένες προτάσεις: μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς άδεια
Τύποι: μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς άδεια
Πειράματα: ως αφηρημένη σειρά βημάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς άδεια. Ως συγκεκριμένη έκφραση θα πρέπει να ληφθεί η άδεια του εκδότη
Σχήματα: αν αντιγραφούν ως έχουν θα πρέπει να ζητείται η άδεια του εκδότη.
Προτείνεται είτε να επαναδημιουργηθούν, είτε να βρεθούν αντίστοιχα με ανοικτές άδειες.
Φωτογραφίες: θα πρέπει να ζητείται η άδεια του εκδότη

7. Επίσης, όταν η διάθεση εκπαιδευτικού υλικού (Παρουσιάσεις (μορφής powerpoint), Σημειώσεις, Εικόνες, Σχήματα) γίνεται από ελληνικό βιβλίο το οποίο χρησιμοποιείται ως το κύριο εκπαιδευτικό σύγγραμμα του μαθήματος, τι ισχύει;

Το ίδιο όπως και στην περίπτωση 6. Θα πρέπει να ζητηθεί οριζόντια από το GUNET να αποτελεί προϋπόθεση για την αποδοχή ενός βιβλίου ως πανεπιστημιακού συγγράμματος η με κάποιον τρόπο χρήση του περιεχομένου του στα ΑΨΜ.

8. Τι ισχύει για τη διάθεση εκπαιδευτικού υλικού (Παρουσιάσεις (μορφής powerpoint), Σημειώσεις) από βιβλίο του ίδιου του διδάσκοντα;

Το ίδιο όπως στην ανωτέρω περίπτωση, εκτός εάν ο διδάσκων έχει παρακρατήσει τα δικαιώματα και δεν τα έχει ο εκδότης.

9. Γενικά, τι ισχύει με τη χρήση πολλών φωτογραφιών από διάφορες πηγές από το Internet;

Θα πρέπει να αναζητείται ο δικαιούχος ή να εξετάζεται με τι άδεια παρέχεται η φωτογραφία. Εάν δεν υπάρχουν στοιχεία για τη φωτογραφία, αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί νόμιμα για τα ΑΨΜ εκτός εάν τελικά βρεθεί η πηγή.

10. Γενικά, τι ισχύει με τη χρήση σχημάτων από διάφορες πηγές από το Internet;

Το ίδιο όπως στο 9.

Δ. Ημερομηνία: 17.07.13

Πηγή Ερωτήματος: ΠΑΜΑΚ

11. Θα ήθελα να σε ρωτήσω αν υπάρχει κάποιο έγγραφο για να μας στείλεις, το οποίο θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε για να μας υπογράψουν τα μέλη ΕΠ/ΔΕΠ για την Παραχώρηση Πνευματικών Δικαιωμάτων και για τα Πλήρη Πνευματικά Δικαιώματα, έτσι ώστε να αρχίσουμε να ανεβάζουμε το υλικό που θα είναι έτοιμο.

Βλ. Εκτεταμένο Οδηγό Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

E. Ημερομηνία: 29.09.13

Πηγή Ερωτήματος: Τμήμα Τοπογράφων ΑΠΘ

12. Επίσης θα ήθελα να σας ενημερώσω (αν δεν το ξέρετε ήδη) ότι επειδή η φύση της επιστήμης της Φωτογραμμετρίας-Τηλεπισκόπησης στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό σε εικόνες

(α) αρχαιολογικού περιεχομένου

(β) εικόνες που έχουν ληφθεί από δορυφορικές πλατφόρμες με περιορισμένη άδεια χρήσης

(γ) εικόνες φορέων με απόρρητο δεδομένα

έχουμε αποφασίσει κάποια από τα μαθήματά μας να αποσυρθούν από το έργο.

Δηλαδή τα μαθήματα:

(α) Τηλεπισκόπησης

(β) Εισαγωγή στη Φωτογραμμετρία

αποσύρθηκαν εντελώς ενώ αντικαταστάθηκε ένα μάθημα του εαρινού εξαμήνου με κάποιο άλλο.

Γενικά υλικό το οποίο έχει δικαιώματα τρίτων ή διατίθεται με άδειες που δεν επιτρέπουν την περαιτέρω διαθεσή του, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα ΑΨΜ

ΣΤ. Ημερομηνία: 01.10.13

Πηγή Ερωτήματος: Τμήμα Προσχολικής Αγωγής

13. Είχαμε μια απορία από το τμήμα Προσχολικής Αγωγής σχετικά με το αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν φωτογραφίες από τάξη στην οποία απεικονίζονται παιδιά. Η συγκεκριμένη φωτογραφία είναι τραβηγμένη προ οκταετίας, οπότε τα παιδιά είναι πλέον ενήλικες (έχει αυτό κάποια σημασία;). Όπως μας ενημέρωσαν, μια οδηγία του Υπουργείου Παιδείας υπαγόρευε τα πρόσωπα των παιδιών να είναι καλυμμένα. Ισχύει; Μήπως μας το απαγορεύει κάποιος νόμος και όχι μόνο η υπόδειξη του Υπουργείου;

Πρόκειται για προσωπικά δεδομένα και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς τη συναίνεση των παιδιών ή των γονέων τους.

Z. Ημερομηνία: 17.10.13

Πηγή Ερωτήματος: Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

14. Χρειάζεται να συμπληρώνουν κάποια βεβαίωση οι διδάσκοντες για τη χρήση των ΑΨΜ που οι ίδιοι δημιουργούν;

Ναι. Βλ. Το σύμφωνο αποδέσμευσης που υπάρχει στα παραρτήματα των οδηγιών πνευματικής ιδιοκτησίας του GUNET.

15. Ποια πρέπει να είναι η άδεια με την οποία παρέχονται τα ΑΨΜ;

Προτείνεται η Creative Commons Αναφορά Παρόμοια Διανομή 4.0, αλλά ο δημιουργός του μαθήματος μπορεί να χρησιμοποιήσει και πιο επιτρεπτικές άδειες (π.χ. Creative Commons Αναφορά 4.0) ή πιο περιοριστικές άδειες (Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 ή την Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Όχι Παράγωγα Έργα).

16. Πρέπει να υπάρχει ξεχωριστή αδειοδότηση από τον διδάσκοντα στο ΑΕΙ/ΤΕΙ κι από εκεί στον τελικό χρήστη;

Όχι. Με το σύμφωνο αποδέσμευσης, ο δημιουργός του μαθήματος το διαθέτει απευθείας στον τελικό χρήστη, ενώ το ΑΕΙ/ΤΕΙ πραγματοποιεί τη διανομή. Προτείνεται στο σύμφωνο αποδέσμευσης να υπάρχει και το ΑΕΙ/ΤΕΙ ως συνδικαιούχος.

H. Ημερομηνία: 22.11.13

Πηγή Ερωτήματος: ΤΕΙ Αθηνών

Γενικές Ερωτήσεις

17. Σε ποιον ανήκουν οι διαλέξεις και το υλικό που χρησιμοποιούν οι καθηγητές στο μάθημα;

Το περιουσιακό δικαίωμα ανήκει εξ αδιαιρέτου και χωρίς δυνατότητα αμοιβαίων περιορισμών στο ΑΕΙ/ΤΕΙ και το δημιουργό των μαθημάτων. Το ηθικό δικαίωμα μόνο στο δημιουργό.

18. Τι γίνεται όταν οι καθηγητές έχουν παραχωρήσει πνευματικά δικαιώματα για βιβλία σε εκδοτικούς οίκους και στο μάθημα χρησιμοποιούν υλικό από αυτά;

Θα πρέπει να ζητηθεί άδεια από τον εκδοτικό οίκο, εκτός εάν υπάρχει αντίθετη συμφωνία (π.χ. ο καθηγητής έχει παρακρατήσει δικαιώματα)

19. Τι γίνεται όταν ο καθηγητής χρησιμοποιεί σημειώσεις στις οποίες έχει βασιστεί και η ύλη του βιβλίου;

Δεν υπάρχει πρόβλημα, εφόσον το βιβλίο βασίζεται στις σημειώσεις. Ακόμη κι αν συμβαίνει το αντίθετο, μόνο όταν έχουμε αναπαραγωγή τμημάτων του βιβλίου τότε υπάρχει πρόβλημα.

20. Σε ποιον ανήκουν τα δικαιώματα για το ανοιχτό μάθημα που παράγεται; Ο καθηγητής εκχωρεί στο ίδρυμα τα δικαιώματα του;

Δεν υπάρχει εκχώρηση. Ο καθηγητής διατηρεί τα πλήρη δικαιώματα, και το ΑΕΙ/ΤΕΙ μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσει το υλικό ως συνδικαιούχος. Ούτε ο καθηγητής ούτε το ίδρυμα μπορούν να σταματήσουν ο ένας τον άλλο σε σχέση με τη χρήση των ΑΨΜ εφόσον δεν παραβιάζονται τα ηθικά δικαιώματα.

21. Μπορεί ο καθηγητής να πουλήσει το υλικό που έχει χρησιμοποιήσει για το ανοιχτό μάθημα;

Ναι. Είναι ο πλήρης δικαιούχος του μαθήματος.

22. Τι γίνεται σε περιπτώσεις που ιδιωτικά ΙΕΚ/ΚΕΚ πάρουν σημειώσεις από ανοιχτά μαθήματα και το χρησιμοποιήσουν στο πρόγραμμα σπουδών τους; Αποτελεί εμπορική χρήση;

Αποτελεί εμπορική χρήση, μόνο εφόσον ζητούν χρήματα για τα συγγράμματα, όχι για τη διδασκαλία τους.

23. Μπορεί ο καθηγητής να κινηθεί νομικά εναντίον τους ή το Ίδρυμα;

Και οι δύο ως συνδικαιούχοι του μαθήματος.

24. Γενικότερα πως μπορεί να προστατευθεί ο καθηγητής όταν διαπιστώσει παράνομη χρήση του υλικού του στο διαδίκτυο ή αλλού;

Με τον ίδιο τρόπο που θα προστατευόταν σε κάθε άλλη παραβίαση δικαιωμάτων του. Προτείνεται η ακόλουθη κλιμάκωση ενεργειών:

- ενημέρωση του ιδρύματος
- εξώδικη επιστολή γνωστοποίησης για αφαίρεση στον τρίτο
- ασφαλιστικά μέτρα για τη διακοπή της παραβίασης
- αγωγή κατά του παραβαίνοντος

25. Πως εξασφαλίζονται οι καθηγητές σε σχέση με το πρόγραμμα; Θα ήταν σκόπιμο να υπογράψουν συμφωνητικό;

Ναι. Υπάρχει σχετικό πρότυπο στους Οδηγούς Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

26. Τι γίνεται με υλικό που έχουμε εντοπίσει και παρόλο που δεν έχει άδεια CC ο δημιουργός αναφέρει

- please feel free to share this content ή
- material for non commercial educational/academic use ή
- επιτρέπεται η χρήση από δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή
  - το διαθέτουμε ως ΑΨΜ με αναφορά στο σημείωμά του και το URL της σχετικής άδειας

- συγκεκριμένο παράδειγμα από site radiology. Στο site δεν υπήρχε αναφορά αλλά μετά από επικοινωνία ο δημιουργός μας ενημέρωσε ότι επιτρέπει την οποιαδήποτε χρήση αρκεί να υπάρχει αναφορά.
  - το διαθέτουμε ως ΑΨΜ με αναφορά στο σημείωμά του και το URL της σχετικής άδειας
- Υλικό από wikis δεν εμφανίζεται στην σύνθετη αναζήτηση google σχετικά με υλικό cc. Το υλικό είναι ελεύθερο για επαναχρησιμοποίηση αλλά δεν έχει καταχωρηθεί ως τέτοιο.
  - Προτιμάτε το υλικό από Wikipedia/ Wikimedia commons προκειμένου να είστε σίγουροι για τα δικαιώματα που έχετε σε αυτό.
- Υλικό από μουσείο που δίνει άδεια για 5 χρόνια (V&A: <http://www.vam.ac.uk/content/articles/t/terms-and-conditions/> (παράγραφος non commercial use of content).
  - το διαθέτουμε ως ΑΨΜ με αναφορά στο σημείωμά του και το URL της σχετικής άδειας
- Openaccess περιοδικά τα οποία δεν είναι με άδεια cc
  - το διαθέτουμε ως ΑΨΜ με αναφορά στο σημείωμά του και το URL της σχετικής άδεια

27. Σε πολλά μαθήματα έχουμε εξασφαλίσει υλικό με άδεια που μας έχει παραχωρηθεί ειδικά για την αξιοποίηση του στο πλαίσιο του έργου. Δεν υπόκειται σε άδειες creative commons αλλά το έχουμε ενσωματώσει στο μάθημα με αναφορά στο δημιουργό όπως μας έχουν κατά περίπτωση υποδείξει. Υπάρχει πρόβλημα με αυτή τη διαδικασία; Σκεφτόμαστε μάλιστα σε αυτά τα μαθήματα να υπάρχει σημείωση κάτω από την άδεια CC (π.χ. η παρουσίαση υπόκειται σε άδεια CC εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά)

Η σημείωση ότι το υλικό παρέχεται με άδεια CC εκτός αν ορίζεται διαφορετικά είναι η καλύτερη λύση. Το «διαφορετικά» θα πρέπει, όμως, να ορίζεται σε κάθε έργο ξεχωριστά.

Γνωστικά αντικείμενα ΤΕΙ

Σχολή επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας

(Νοσηλευτική, φυσικοθεραπεία, ιατρικά εργαστήρια, οπτική οπτομετρία κτλ)

Γενικά βρίσκουμε ανοιχτούς πόρους αλλά:

28. Τι γίνεται όταν απεικονίζονται εξειδικευμένα μηχανήματα, εξοπλισμοί φάρμακα εμπορικών εταιρειών τα οποία δεν μπορούν να βρεθούν αλλού και για τα οποία υπάρχει copyright;

Συνήθως η απλή απεικόνιση ενός σήματος ή μηχανήματος δεν αποτελεί παραβίαση της πνευματικής ιδιοκτησίας.

29. Τι κάνω με τις φωτογραφίες που παραχωρούν οι καθηγητές αλλά δεν θέλουν να τις παραχωρήσουν με creative commons και θέλουν να διατηρήσουν το copyright με ειδική σήμανση πάνω στη φωτογραφία;

Εάν είναι σύμφωνοι με τη διάθεση της φωτογραφίας εν γένει, δημιουργούμε ένα ειδικό σημείωμα για αυτούς και το εναποθέτουμε είτε σε δικτυακό τόπο είτε στην παρουσίαση είτε με link από την παρουσίαση στο δικτυακό τόπου που είναι το σημείωμα και στην παρουσίαση έχουμε τη γενική επιφύλαξη ότι το έργο διατίθεται με άδειες Creative Commons εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

30. Τι γίνεται με τις φωτογραφίες μνημείων, αξιοθέατων; Έργων τέχνης, αρχαιοτήτων; Μπορεί ο καθηγητής να χρησιμοποιήσει φωτογραφίες που έχει βγάλει ο ίδιος (π.χ. από επίσκεψη σε μουσείο, από ταξίδι κτλ).

Εξαρτάται από τη χώρα στην οποία έχουν βγει η φωτογραφίες. Γενικά ναι. Στην Ελλάδα πρέπει να υπάρχει άδεια από το ΚΑΣ.

31. Για τα τμήματα της Σχολής επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας, όπου φωτογραφίζονται ασθενείς θολώνουμε το πρόσωπο τους; χρειάζεται κάτι επιπλέον (άδεια ασθενή παρόλο που από τρίτους δεν είναι αναγνωρίσιμος;)

Πάντοτε προτείνεται να λαμβάνεται η συναίνεση του ασθενούς και να είναι ενημερωμένη, γραπτή, ρητή, ειδική και ελεύθερη.

32. Καθηγήτρια σε τμήμα ραδιολογίας έχει στήσει όλο το μάθημα σε υλικό που έχει πληρώσει η ίδια σε αμερικανικό φορέα (δεν μας έχει ξεκαθαριστεί αν το υλικό το έχει αγοράσει για χρήση σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή για προσωπική χρήση). Το υλικό δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιηθεί σε ανοιχτό μάθημα. Υπάρχει εναλλακτική;

Όχι, εφόσον το υλικό δεν μπορεί να διατεθεί ως ΑΨΜ και δεν μπορεί να αντικατασταθεί.

Τμήμα Συντήρησης Έργων Τέχνης

33. Χρησιμοποιούν αδημοσίευτο υλικό ανασκαφών, υλικό που τους έχει παραχωρηθεί αποκλειστικά και μόνο για χρήση στο εργαστήριο και έχει βασιστεί όλο το μάθημα σε αυτό το υλικό (εικόνες από μουσεία κτλ)

Χρειάζεται επιπλέον άδεια από το ΚΑΣ και/ ή το δικαιούχο (εφόσον υπάρχει τέτοιος και είναι τρίτος)

34. Συντήρηση έργων τέχνης συλλεκτών. Πως παρουσιάζονται; αν στο μάθημα ενσωματωθεί λεπτομέρεια από το έργο είμαστε σύννομοι; Μπορεί να παραπέμψει κανείς στο έργο μέσω συνδέσμου από άλλο επίσημο φορέα (π.χ. μουσείο, έκθεση κτλ);

Ναι πρόκειται για την περίπτωση του αρ.19 του Ν.2121/1993, δηλ χρήση αποσπασμάτων προκειμένου να υποστηριχθεί γνώμη ή να ασκηθεί κριτική. Απαιτείται αναφορά στο πρωτότυπο έργο, η χρήση αποσπάσματος και ο σκοπός της υποστήριξης γνώμης ή κριτικής που σχετίζεται με το έργο απόσπασμα του οποίου εμπεριέχεται στα ΑΨΜ.

35. Γενικότερα η παραπομπή με συνδέσμους για έργα τέχνης, άρθρα, μουσική αποτελεί νομιμη χρήση;

Ναι. Δεν παραβιάζει δικαίωμα η απλή αναφορά.

Τμήμα φωτογραφίας

36. Δεν έχουμε ακόμα συνεργασία αλλά είχαν αρχικά πολλές αντιρρήσεις λόγω πνευματικών δικαιωμάτων υλικού. Αν έχεις κάποια ιδέα. Γενικά πρόκειται για το πιο προβληματικό αντικείμενο. Συνίσταται η λήψη άδειας ή η χρήση αποσπάσματος της εικόνας.

Τμήμα ναυπηγικής

37. Αντίστοιχο πρόβλημα με συντήρησης έργων τέχνης. Υπάρχουν ολόκληρα μαθήματα που βασίζονται στα σχέδια εμπορικών πλοίων.

Ισχύει ό,τι και στο 36.

Λογισμικά

38. Διδασκαλία λογισμικών ή διδασκαλία μέσω εμπορικού λογισμικού (προσωπική μας άποψη είναι ότι αποτελεί διαφήμιση). Π.Χ. σε μάθημα υπάρχουν screenshots από matlab ή spss. Θα πρέπει να γίνει ειδική αναφορά στ η χρήση του λογισμικού πέρα από την περιγραφή που λογικά θα υπάρχει στο μάθημα. Άλλο παράδειγμα αποτελεί η διδασκαλία λογισμικού για ξενοδοχειακές κρατήσεις στο τμήμα Τουριστικών επιχειρήσεων.

Εξαρτάται από την άδεια τελικής χρήσης του λογισμικού. Γενικά εάν δεν αναφέρεται ρητώς στην άδεια, δεν επιτρέπεται. Η λύση είναι η χρήση ανοικτού λογισμικού ή η λήψη άδειας, που πιθανότατα θα είναι επιτυχημένη. Εάν το λογισμικό έχει ληφθεί με εκπαιδευτική άδεια, πιθανότατα θα επιτρέπεται.

Εργαστήρια και βιντεοσκόπηση

39. Στο ΤΕΙ γίνονται πολλά εργαστηριακά μαθήματα όπου δεν μπορεί να αποφευχθεί η καταγραφή προσώπων φοιτητών. Θα πρέπει να έχουμε γραπτώς τη σύμφωνη γνώμη τους για να γίνει η βιντεοσκόπηση. Αντίστοιχα στα θεωρητικά δεν θα φαίνονται αλλά αν κάνουν ερωτήσεις και αυτό το υλικό αναρτηθεί πάλι χρειαζόμαστε άδεια;

Μολονότι υπάρχει εξαίρεση για τη λήψη άδειας για μαγνητοσκόπηση κατά τη διδασκαλία, πάντοτε προτείνεται η λήψη άδειας για λόγους δεοντολογίας.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Ακαδημαϊκό Διαδίκτυο – GUnet 2013. «Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα. Ερωτήσεις Ιδρυμάτων και απαντήσεις». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2013. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση εδώ, 05/03/2014.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.el>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- Το Σημείωμα Αναφοράς
- Το Σημείωμα Αδειοδότησης
- Τη δήλωση διατήρησης Σημειωμάτων
- Το σημείωμα χρήσης έργων τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

ανοικτά μαθήματα opencourses

Το έργο **“Κεντρικό Μητρώο Ελληνικών Ανοικτών Μαθημάτων”** υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Copyright Ακαδημαϊκό Διαδίκτυο GUnet 2013.